

LXXXVIII

صافی : ۲۲

کانونه مالی ۱۹۲۶

سنه : ۳

دار الفنون

حقوق فائز و لیترا مجتبیٰ

مقوق ، افصاریات

ایکی آیمه بر نشر اولنور

مندرجات

قسم مقوقی :

- اسویجره قانون مدنیسنه نظراً اجاره حاجی عادل
- اوقاف مسئلهسی رشید
- اشخاص معنویه نك غیر عقدی مسئولیتلری صدیق سامی
- اسویجره قانون مدنیسنك منشأی و صورت تنظیم و مذاکرهسی میشون وه نظوره

استانبول — اوقاف اسلامیہ مطبعهسی

۱۹۲۶

اوقاف مسئله سی

۱

معلومات عمومی

§ وقف ، اسویچره قانون مدینسک ۸۰ نجی ماده سنده بیان اولندیغنه نظراً ، برمالک معین برغایه تخصیص ایدلسندن عبارتدر .

اسویچره قانونی وقفی تعریفدن زیاده شرطی بیان ایتکدهدر . فی الحقیقه وقف موجود اولمق ایچون برکیمسه نك بر قسم مالی مستقبل بر احتیاجی تأمیناً آییرمی ویاخود موجود مؤسسندن برینه هرهانکی برشرطیله ویرمی کافی دکلدر . اوکیمسه نك ، تعقیب ایتدیکی غایه ایریشمک ، اونک حصولی تأمین ایتک ایچون ، بر سرمایه تخصیص ایدهرک شخصیت ویرمی لازمدر .

دیگر طرفدن وقف مخصوص ومعین برغایه ایچون تشکیل اولنه بیلدیکنندن سادهجه معاونت کی غیر معین بر غایه ایچون تأسیس اولنه ماز . مع مافیہ معین ایکی ویا متعدد غایه لر ایچون تأسیس اولنه بیلیر .

§ فقهای اسلامیہ وقفی ، « امور خیریه بذل مال ایله جناب حقہ تقرب وعبادت » [۱] ایچون « منفعتی عباداللهه عاند اولور وجهله بر عینی جناب حقک ملکی حکمنده اولمق اوزره تملیک و تملکدن محبوس و ممنوع قیلمقدیر » [۲] صورتنده تعریف ایتشلردر .

§ عمومیتله ، واقف ، ابنای جنسهنه یاردیم ، آنلرک حاللرینی ، شرائطی ترفیه ایچون ثروتی تخصیص ایتدیکنندن وقفدن مملکتک استفاده سی پک چوقدر .

اجتماعی تساند اولمدجه عمومی رفاه تأمین ایدیلهمیه جکندن ، بوکون دنیانک هریرنده محتاج صنف خلقلک اسباب استراحتلرینک تأمین ، مملکت ایچون بروظیفه تلقی اولنشددر . اصحاب خبر طرفندن تأسیس اولنه حق و قفلر ایله ، ویا تشکیل اولنه حق جمعیتلر واسطه سیله

[۱] عمر حلمی افندی احکام اوقاف ۱ مسئله ؛

[۲] » » » مسئله ۵

تطمین اولین ، عمومی احتیاج کردن ضروری اولانلری ، دولت طرفندن هر کسه حالیه متناسباً طرح اولنه حق و برکولر ایله تطمین اولنق اقتضا ایدر . بناء علیه ، هم بودجه بی خفیفلمک و همده پک ضروری اولیان و فقط عمومه فائده لی بولنان معاونت لک ایفاسی تأمین ایچون وقفه مساعدده واکا تشویق ایدلمک لازم کلیر .

وقف سـایه سنده فردک یدنده بولنان بویوک بر سرمایه خصوصیه ، عمومیشدیرلمش و جمعیتک استفاده سته تخصیص ایدلمش اولور .

اوزاق اقربا آرسنده میراثک مشروعیت شهلی اولوب اسـبابی ده واضح اولدیغندن برکیمسه نک ثروتی ، اوزاق وارثلرینه ترک ایتیه رک جمعیتک هر هانکی بر صورتله استفاده سته آماده بولندیر مامسی دانما شایان تشویق اولق لازمدر .

وقف تضیق اولنورسه ، وارثه مال بر اتمامق آرزوسی بر چوق کیمسه لری ثروتلرینی اسرافه سوق ایدر . بوصورتله ثروت عمومیه هدر اولور .

بوملاحظاته بناء درکه وقفک مشروعیتده واونک ممکن مرتبه تام بر برستی به مظهر اولسنده هیچ بر تردد جائز اوله ماز .

§ تورکیاده ، آمریقاد ، انکلتزه ، آلمانیا ، فرانسه و سائر مملکتلرده پک چوق فائده لی ایشلر ، زنکین کیمسه لک تبرعاً تأسیس ایتدیکی وقفلر ، ذوقلرندن آیردقلری ، اسرافدن محافظا ایتدیگی پاره لر ایله وجود کتیرلمشدر .

مثلا استانبولده غربا ، خصکی خسته خانه لری ، اسـکدار بیمارخانه سی کبی مؤسسات خیریه و عبادات و طاعاته مخصوص بعض جامعلر خصوصی اوقاف ایله وجوده کلشدر .

آمریقانک بوگونکی الک معروف دارالفنونلردن بری اولان شیقاغو دارالفنونی ، بوتون دنیا به فائده لی خدمتلر ایفاسی ایچون تشکیل اولیان روقفلار مؤسسسه سی ، فرانسه ده عمله نک اسباب استراحتلری تأمین ایچون روچیلد برادرلر طرفندن یایلمش اولان اون میلیون آلتون فرائق تأسیسات ، لوندزه نک مشهور بریتانیاموزمه سی هپ وقف ایله وجود بولمشدر . ذکر ایتدیگمز بو اوقاف مثال قیلندندر . ده ا علوم و فنونی ، صناعی تشویق ، فقیر

طلبیه معاونت نقدیه ، معلوللره یاردم ایچون دنیانک هر طرفنده زنکینلر هر سـنه مهم بریکون تشکیل ایدن وقفلر یامغده در .

§ شو قدرکه وقف مملکته فائده لی اولدینی قدر مضرتلی ده اوله بیلیر . فی الحقیقه واقفک مملکت ایچون خیرلی ظن و اعتقادنده بولندینی برایش ، زمانک اخلاق و انضباط

عمومی تلقیرینه مخالف اوله بیلیر . ویا بسبتون فائده‌سز وعبث اولور . ویاخود ابتدا، يك نافع اولدینی حالدّه زمان ايله بو اوصافی اکتساب ایده بیلیر. ازجمله اهالیسی طایفامش برکویده جامع انشاسی ايله ادامه‌سی ایچون بویوک بر سرمایه‌ی تخصیص فائده‌سزدر . یاخود مبذول آقارصولری اولان برکویده عین خاصه‌ده دیگر برصو آیتفق ایچون یاپیلان وقفده معنا یوقدر .

فائده‌سز، وقفلرک چوغالمسی مملکتده تجارتّه ، زراعتّه ، صنایعه تخصیص اولنه بیله جک سرمایه‌نک اسراف ایدلمسی و بالنتیجه عمومی مضایقه‌ی ، سفالتی انتاج ایدر. ترقی‌ی دوردرر. سرمایه افرادک النده چوق کره ایی برشکل استعمال بولور. فرد اوئی اعظمی منفعت حصوله کتیره جک صورته ایشلدر. بوضورتله استحصالاتک چوغالمسندن مملکت قزانیر. § اوقاف تأسیسنده اساسات جاریه هیچ برکونا تحدیدات قبول اتمدیکندن وقف ، نهایتده مملکت ایچون اجتماعی ، اقتصادی تهاکیر حصوله کتیرمشدر .

برطرفدن مملکت ایچون فائده‌سز اولان وقفلری محافظه وادامه ایچون عظیم سرمایه‌لر تخصیص اولنه رق اسراف ایدلمشدر. دیگر طرفدن قانونک امواله تحمیل ایتدیکی هر درلو رسوم و مکلفیتدن قورتلق ، غیر مشروع شکللرده اکتساب اولنان اموالی حجزدن ، مصادره‌دن قورنارمق مقصدلریله ویاخود شریعتک تعیین ایتدیکی احکام میراثی تبدیلی ایچون يك چوق وقفلر یاپلمشدر .

شرعاً وقفک « هم حد ذاتنده و همده واقفک اعتقادنده قربت و عبادت » نوعندن [۱] اولان بر مقصدله یاپیللمسی اقتضا ایتدیکی حالدّه خودینلک ، و قاعده میراثی دیکشیدیرمک ایچون یاپیللمش اولان وقفلره مسامحه ایدلمشدر . وواقفک منفعتی کندینه ویا اولاد و احفادینه حتی کوله‌لرینه عائد اولمق اوزره تأسیس ایتدیکی وقفلر دخی مشروع عد اولنه رق شرطیله ، اولدینی کوی، محافظه اولنمشدر .

تراکم ایدن بوتون بو اوقاف ايله حبس اولنان سرمایه اودرجه‌ی بولمشدرکه بویوک شهرلرده ، بالخاصه استانبولده سربست استعمال اولنه بیله جک غیرموقوف عقاره تصادف عاداتدن بولنمشدر .

تعاقب وتوالی ایدن بویوک یا فینلرک کتیردیکی فلاکت ووقفلری حال سابقه ارجاع

امکانسزائی قارشو سنده حکومتجه وقفك شرطلرینی تبدیل مجبوریتی حاصل اولمشدر .
وبالضروره شرعاً جائز اولمیان اجارتین اصولی احداث اولمشدر . بواصول ظاهراً اجارہ می
بکزر . گویا وقفك متولیدی وقفك مالنی یکی نوع بدل ایجار تسمیه سیله ایجار ایدر اولا او
مالك صایتش بدلنه مساوی ومعجله دینیلان برکیرا آلیرلانیاً هر سنده مؤجله نامیلہ ، دیگر بر بدل
آلیر . فقط بومعامله اجازہ دن بستیون بشقه اولوب بیعه دہایقیندر . چونکہ مدت ایجار موقت
اولوب ابدیدر . حق انتفاع وارثه انتقال ایدر . بدل مقابلنده اخره فراغی و هر هانکی
بر شکله تصرف ایدلمسی جائزدر . بوجیلہ شرعیہ ایله مسقطات ومستغلات وقفیه یکیدن
تداوله اعاده اولنه رق سقالت ومضایقه عمومیه نك تهوین ایدیلہ بیلمسنه امکان بولنمشدر .
دیگر طرفدن ، تعامله مستند اساسات جاریہ ایجابی ، پادشاهلوك ، اموال عمومیه دن
اولان بر مالی ، زمانلرینه کوره عموم ایچون فائده لی عدا ایتدکاری برجهته ایدیا تخصیص
صورتیلہ وقف یا عیلمری دخی جائز عدا اولنمشدر . بونوع وقفلوك مشروعیتی زمانك ضروریلہ
اویله بروصیت احداث ایتمشدر کہ آرتق تحقق ایدن دها لزومی یکی احتیاجلری واستفاده لری
تطمین ایچون تخصیص اولنه جق اموال عمومیه بی بولمقده مشكلات قارشیسنده قالنمشدر .
بناءً علیہ معناسز قالمش اولان ایشلری ادامه ایچون یکی ایشلری ترك مجبوریتی حاصل اولمشدر .
§ اساسات جاریہ بعض اموالك وقفی جائز عدا ایتامشدر :

اول امرده اموال منقولہ نك وقفی قاعدۀ جائز دکلدر . [۸] آنجق استثناء :

آ . اموال مذکورہ نك وقفی محلنده معتاد ایسه [۳]

ب وقف ایدیلان اموال منقولہ ، آنلك وقف ایدیلان اموال غیر منقولہ یه تابع ایسه
وقف ایدلملری جائزدر .

ثانیاً موقوفك عین اولسی شرط اولوب ذمتده کی آلا جقلوك قبل القبض وقفی صحیح

دکلدر . [۳]

ثالثاً موقوفك حین وقفده واقفك مالی اولسی شرط ، [۲] اولدینی قاعده سنه استناداً
وقفط بلکه ده اون سکزنجی عصرده کرک بزده و کرک فرانسه ده وقفك سوء استعماللرینه
قارشو تبلر ایدن افکار وملاحظات نظردقته بولندیرلار ق صاحبك هر صورتلہ قولالانق

[۱] عمر حلمی افندی مسئله : ۵۸

[۲] » » » » : ۵۹

[۳] » » » » : ۶۰

[۴] » » » » : ۶۳

صلاحیتنی حائز اولدینی اجارتینلی اراضیده کی ویا[*] رقبه‌سی دولته عائد اولان اراضی امیرییه ده کی تصرف صلاحیتک وقفی ممنوع عد اولمشدر .

اجارتینلی بر محله صاحب اولانلرک اونی کیف مایشاء تصرفلری جائز اولوب وارثلرینه ده انتقال ایتدیکنندن کندیلرینک مالک اولدقلری بو حق تصرفی یالکیز جهت خیره تخصیصدن ممنوع بولملری منطقاً قابل ایضاح دکادر .

مملکتده کی ثروتک قسم مهمی منقول ویا وقف ویا اجارتینلی ویا میری اراضی اولدیفندن حقیقتده بوکون وقف یایمق ایستیان زنکین اصحاب خیر بو بایده امکانسزلفه دکاسه بیله پک بویوک مشکلاته معروضدرلر .

ایشته ابتداء خسته‌لق درجه‌سنه وارن وقف ابتلاسنه قارشو بو عکس‌العمل ، وقف تأسیسنده کی سربرستیک بر نتیجه ضرورییه می اوله رق قبول اولنه بیلیر .

§ وقیله فرانسه‌ده دخی، عیناً بزده اولدینی کی ، اوقاف تأسیسنده مطلق بر سرستی موجود ایدی . بر جوق زنکینلر معنائیز وقفلر یایمش وبالخاصه کلیسا بوسایده پک زنکین اولمش ایدی . بوسرستی اوراده‌ده عکس‌العملی انتاج ایتدی .

تورغو کی موقع اقتداره کلان علما وقفک بسبتون الغاسفی مملکت ایچون لازم عد ایتدیلر .

تورغو دیورکه : « انسانلره مخصوص اشیادن هیچ بری ایدی قالمق ایچون یاردلما مشدر . خودینلک ایله یایلان وقفلر بر زمان صکره هر کسک قوللانمیه‌سنه مخصوص اشیایی بلع ایدم بیله چکنندن نهایت اولملری احما لازم کله جکدر . اگر هر کس کندینه یالکیز ایکی متوالق بر مزار وقف ایتمش اولسه ایدی حیاته‌ده اولانلری بسلمکه لازم اولان قابل ذرع اراضی بولق ایچون ، هیچ بر حاصلات ویرمیان مزارلری آلت واوست ایتک ایجاب ایدم جک ایدی . »

۱۸۰۴ سنه‌سنده فرانسه قانون مدنیسی تنظیم اولنور ایکن بوملاحظات حاکم اولدینی ایچون قانون مزبور وقفی تماماً مسکوت براقدی . دوغریدن دوغرییه وقف جائز عد اولنمادی . وقف شورای دولتک ومحکمه تمیزک اجتهادلریله تجویز اولندی . نته‌کیم فقره مخصوصه‌ده ایضاح ایدم جکیز .

..

وقف تأسیسندہ کی حریت

§ وقف تأسیسندہ کی حریت کاملہ و مطلقہ ایسے ذیلہ بیلور کہ ہر کس کنڈی ملک کنندہ
کیف مایشاء تصرف حقہ مالک، وحق آتی قیرمق، امحا ایتک اقدارندہ بیلہ بولند یغندن،
اولویتلہ آتی مناسب کوردیکی خیرلی برجہتہ، مقصدہ تخصیص ایدہ بیلیر۔ حق وقف،
حق ملکیتک ضروری بر نتیجہ سیدر۔

ظاہراً یک منطق کوریلان بو مطالعہ، حق ملکیتک بو کونکی تلفیلرینہ نظراً
یکلشد۔

فی الحقیقہ ملکیتک مشروعیتی و قانون ایلہ حمایتی ایچون سبب منفعت اجتماعیہ در۔
منفعت عمومیہ، سببہ تشویق و ترغیب ایچون ہر کسہ سی ایلہ الدہ ایتدیک کی مال اوزرہ
ایستہ دیک کی تصرف ایدہ بیلیمک صلاحیتک طائینہ سی اقتضا ایدر ایسہدہ بو تصرف
مملکتہ مضر بر شکل المامسی دخی استلزام ایدر۔ بناء علیہ قانونک، منفعت عمومیہ یی
محافظہ ایچون، وقفلی تحدید ایدہ بیلیمک صلاحیتی مسلمدر۔

انسانلرک مالک اولدقلری اشیا اوزرندہ ایستہ دکلی کی تصرف صلاحیتلری محقق
اولغلہ برابر غیری اضرار ایدن سوء استعماللر [۱] منع اولنہ بیلہ جکی کی اولویتلہ ہیئت
اجتماعیہ یی اضرار ایدن سوء استعماللردہ منع اولنہ بیلیر۔

انسانلرک، اولدکن صکرہ آرتق دنیا ایلہ علاقہ لری قالماز۔ چونکہ اولولرک آرزوسی،
بر اقدقلری مال اوزرندہ، حاکم مطلق اولورسہ صوکرہ دن کلہ جک نسل ایچون یاشامق
ممکن اولہ ماز۔ بوسیلہ دہ، بر سرمایہ دارہ تاقیامت کوننہ قدر معناسز بر آرزوسی مملکتدہ
حاکم بر افاق صلاحیتی ویریلہ من۔ شو حالده وقف، صرف منفعت عمومیہ بناء مشروع
قلمش اولدیغندن آنک سوء استعمال ایلہ منفعت عمومیہ یی اخلال ایتامسی ایچون قانونک
تحدیدات قبول ایتسی جائز، حق لازمدر۔

تدقیق ایتدیکمز قانونلر (آلمانیا، سویچرہ، انکلتراہ) وقفک، مملکتہ تہلکہ تشکیک
ایتامسی ایچون مختلف تدابیر اتخاذ ایتشلردر۔

**

وقفك صامی و وقفه رجوع

§ وقف ، ملكيتك برنوع مخصوصيدر . وافرارك ايتدكلري كې تصرف صلاحيتنه مالك اولدقلري خصوصى ملكيتدن ، وياخود حقوق عامه قاعده لر بنه توفيقاً اداره اولنان عمومى ملكيتدن بسبتون بشقه در . بوكا اجتماعى ملكيت ديه بيليرز . ملكيتك ديكر بالجله انواعنده مالك وصاحب معلومدر . مالك بالذات وياخود كنديسنى رسماً تمثيل ايدن عضولر واسطه سيله ملكنده هر درلو تصرفى يابه بيلير . فقط وقفك ملكى غير معيندر .

وقف ايله موقوف اولان مال واقفك ملكندن چيقار؛ اوزرنده بعدالوقف نه كنديسنك ونه ده ورثه سنك هيچ برحق يوقدرز .

اموال موقوفه نك دولته انتقال ايتديكى ده قبول اولنه ماز . زيرا وقفك خصوصى بر مؤسسه اوله رق ابدى قالمى واقفك مقصوديدر . ودولتك او مال اوزرنده مطلق برحق تصرفى تجويز اولنه ماز .

اموال موقوفه ، استفاده لري ايچون ترك و تخصيص اولنان جماعتك دخى مالى عد اولنه ماز . چونكه آنلر معين دكلدر . كنديلر نى تمثيل ايدمك رسمى مقاملري اوله مديقندن وقفى مالك كې استعمال ايدم مزلر . شو حاله نظراً وقف خصوصى ماهيته ملكيتك بر نوعى اولوب تصرفى احكام مخصوصه يه تابع بولمق ضروريدر .

§ واقف مالى وقف ايتدكدن سوكره آندن رجوع ايدم بيليرمى ؟

اساسات جاريه ده وقف ايديلان مالك واقفك ملكندن چيقوب چيقمدينى ، آندن رجوع جائز اولوب اولمدينى اختلافلى بر مسئله در .

امام اعظمه كوره موقوف اولان مالك رقبه سى واقفك ملكى داخلنده در . اولدكدن سوكره بو مال وارثه انتقال ايدر . يالكيز منافعى جهت خيره تبرعاً تخصيص ايدلمش اولديغندن كرك واقف و كرك وفاندن سوكره وارثى تبرعلرندن رجوع ايدم بيليرلر .

مملكته اوزون زماندن برى بك چوق فائده تأمين ايدن وقفلك ، بر قاج يوز سنه سوكره كندينى واقفه وارث عد ايدن بر كيمسه طرفندن فسوخ ايديله بيلمسى منفعت عموميه موافق اوله مديقنى كې وارثلر نى محروم ايتمى دوشنمش واقفلك ارزوسنه دخى مخالف اولور .

بوسیله در که امام ابی یوسف مجرد وقف ایله موقوفه واقفک ملکیتندن چیقیدینی
ووقفدن رجوع جائز اولمیدینی اجتهادنده بولمیشدر .
آنجق بوشکلدهده برکیمسه نك دوشنبه سزجه ، احتیاط سزجه آغزندن قاجیردینی
برسوزله الزام و تبرعه جبر اولنسی محذوری بولمیدیندن امام محمد متوسط بررأیده بولمیشدر .
بو امامه کوره وقف یابلدقن صوکره متولی به تسلیم واقع اولمش ایسه وقف صحیح و تمام
اولوب آرتق آندن رجوع جائز اولماز .
دیگر طرفدن وصیت حالنده هر حالده وقف لازم اولوب وارنك آندن رجوع صحیح دکلدرد .
اساسات جاریه بواوچ اجتهاددن هیچ برنی صراحة تجویز ایتدی . بناء علیه یابدینی
ایشک یابدار قالمسنی ایستیان واقفلرک امام ابی یوسف ویا محمد قولنه توفیقاً حکم ویره جک
محکمه به مراجعت ایله تأسیس ایتدکری وقفک متولیسنه قارشو مواضعه لی بر رجوع دعواسی
آچهرق وقفدن رجوع صحیح اولمیدینه قرار آلملری لازم کلیر ایدی . بو حکم ایله وقف
لازم اولوب دیگر بررأیده بولنان حاکم طرفندن نقض ایدیه من ایدی .
§ آلمان قانونی ده وقفدن رجوع حقنده امام محمدک اجتهادینه یقین بر حکمی
احتوا ایدیور .

قانون مزبورک ۸۱ نجی ماده سی موجبجه حال حیاتده یابیلان وقفلر تحریری اولق
ایجاب ایدر . حکومتجه مأذونیت ویریلنجه به قدر واقف ویا وارثلری وقفدن رجوع
ایده بیلرلر . شو قدرکه متوفا حال حیاتده صلاحیتدار مقامدن مأذونیت طلب ایتمش ایسه
وارثلری، هنوز مأذونیت ویرلماش اولسه بیلر، رجوع ایده مزلر . کذلک رسماً وقفنامه
تنظیم ایدیلوبده واقف آتی تنظیم ایدن مأموری حکومتدن لازم اولان مأذونیتی استحصالده
مأمور ایتمش ایسه کذلک وارنك حق رجوعی یوقدر .

۸۲ نجی ماده موجبجه دولتجه وقف تأسیسنه مأذونیت ویرلسنی متعاقب واقف، وقفی
تشکیل و تأسیسه مجبوردر . وقفک تأسیسی ایچون صلاحیتدار مقامدن مأذونیتنک صدوری ایله
انتقالی ایچون عقدک کافی اولدینی، بالجمله حقوق و اموال وقفه انتقال ایدر . مکرکه وقفیه دن
واقفک مقصد وارزوننک بویه اولمیدینی تحقق ایتسون .

انتقالی ایچون مقاوله کافی اولوب تسلیم دخی شرط اولان اموالی ایسه واقف ، وقف
تأسیسانه دوره مجبوردر .

وقف ايله جمعيت آرمسندە کی فرقە

§ وقف ايله جمعيتلرک غايەلری آرمسندە بويوک برمشابەت واردر . جمعيتلردە اوقاف کبی ، خيرلی ویا معناسز مقصدلری استهداف ایدرلر . بو ایکی مؤسسە برایکیز قاردهشە بکزرلر . آنک ایچون هر ایکسی حقندە تطبیق اولنه جق بر چوق احکام مشترکدر . نته کیم آلمان قانونی جمعيتلرە تخصیص ایتدیکی بر چوق مادەلرک اوقافده تطبیق اولنه جقنی قید ایدیور .

فقط جمعيت ايله وقف آرمسندە شو مهم فرق واردرکه جمعيتک صاحبلى ، مقصد و شرائط جمعيتی دائماً ایجابات احواله اویغون برشکندە بولندیرمق و نظامنامە اساسلرنده ، تشکیلاتلرنده ، زمانک استلزام ایتدیکی هر درلو تعدیلاتی اجرا ولدی الحاجه جمعيتی فسخ واداره ایدنلرە نظارت ایچون ، مؤسسەلرینک یانی باشنده درلر . حالبوکه واقف ایشنه نظارت ایچون یانی باشنده دکدر . وارثلری ایسه بو خصوصده واقفی تمثیل ایدە منزلر . بناءً علیه بو نقطه دن وقف ايله جمعيتلر آرمسندە احکامجه فرقلر بولمق ضروریدر .

* *

۶

وقف قانونی نه کبی اصطلاحی اعتبار ایتلیر

§ تأسیس اوانسان اوقافک شرائط واقف داخلندە اداره سی تأمین اولمق لازمدر . لزوم قطعی حالندە مقصد واقفی تأمیناً شرائط وقفندە تعدیلات یا بمقده لازم کلیر . دیگر طرفدن وقفک مملکتە مضر و تهلیکەلی بر شکل آلماسی ایچون دائمی بر مصرافیه تابع بولندیرلمسی و ایجابندە دیگر بر وقف ايله تبدیل و افسخی لازمدر . قانون منفعت عمومیه ایچون ضرورت قطعیه بولمقدجه صوک درجه مقصد واقفه رعایتی تأمین ایتکله ايله برابر وقفی دائماً یاشایان وزمانک شرائطنه موافق بر مؤسسە اوله رق محافظه ایتک لازمدر . وقف حقندە کی قانونک حل ایدە جکی مسائل بو صورتله تلخیص ایدیلە بیایر .

* *

۷

مقالہ مزید ترقیوں اولہ میں مسائل

- مقالہ مزید بروجه آتی نقاطی تدقیق ایدہ جکیز :
- آ . وقف تأسیسندہ قبول اولہ بیلہ جک تقیدات .
- ب . وقفك اداره سی .
- ح . وقفك تفتیش شکلری .
- د . تفتیش مقامی و صلاحیتی و اصول تفتیش .
- ه . وقفك شرائطندہ تعدیلات اجرای .
- و . وقفك تبدیلی و فسخی .
- بوابدہ کی نظریاتك ایضاحی متعاقب آلمانیا و سویجرہ قانونلری احکامی تدقیق ایدہ جکیز .

*
* *

۸

وقف تأسیسندہ کی تقییدات

§ وقف تأسیسندہ فرانسه ، انگلترہ ، آلمانیا ، سویجرہ قانونلری درت درلو تقیدات قبول ایتمکدہ در .

فرانسه

§ فقرہ سابقہ ایضاح ایتدیکم وجہله فرانسه قانون مدنیسی وقف حقندہ احکامی احتوا ایتبور .

قانون مذکورہ کورہ دنیاہہ صاحبسز هیچ برمال موجود اولہ میہ جفتدن ، بیلد بردیکمز معنادہ ، یعنی برحکمی شخصیت تشکیل ایتک اوزرر وقف تأسیسندہ امکان ایتبوقدر . آنجق [وقفك اجتماعی و غیر قابل انکار اولان فائدہ لری قارشوسندہ اصحاب خیرات و حسناتہ ماللربی جهت خیرہ تخصیص ایچون مختلف چارہ لر بولنمشدر .

اول امرده واقف شرطلہ ہبہ یاہہ بیلیر . یعنی برکیمسہ یہ مالی ہبہ ویا وصیت ایدہ رک تعیین ایدہ جکی احکامہ توفیقاً استہداف ایتدیکی مقصدہ خدمت ایتمنفی شرط ایدہ بیلیر .

بویله بر شرطه هبه و یا وصیت صحیح و معتبر در فقط وقف ابدی اوله رق تأسیس اولندیغندن واقفک ارزو سی یرینه کله بیلیمک ایچون اولا ابدی اولان بر شخصیت بولسی ثانیاً آنک دم قبول ایتسی ایجاب ایدر . ابدی موجودیت مالک اولان آنجق حقوق عامه جمعیتلری اولوب آنلرک دم بوشرطه هبه بی قبول ایدم جکلری مشکوک اولدیغندن بو طریق دائماً واقفک مقصدینی تأمین ایتمز .

دیگر طرفدن بوشکل ایله اولدکدن صوکره ناملرینی ابدیلشدیرمک مستقل مؤسسه تشکیل ایتک ایستیان واقفلرک ارزولرینی اسعافه امکان بولنه ماز .

فرانسه محکمه تمیزی و شورای دولتی بوکا قارشوده بر چاره بوله رق منافع عمومیه به خادم و ناملرینه مضاف بر مؤسسه وجوده کتیریلرک وقف بایله بیلیمسنة مساعده ایتشدیر . فقط بوشکلده اولا مؤسسه نك بالفعل واقف طرفندن تشکیل و اداره ایدلسی و ثانیاً حقیقه پک عمومی بر احتیاجی تطمین مخصوص اولسی و ثالثاً شورای دولتجه بو قبیل مؤسسانه مأذونیت و برلمک ایچون معین عمومی شرائطه رعایت ایدلمش اولسی لازمدر .

بناءً علیه واقف حال حیاتنده تبرعده بولنق ایسته میورسه وصیت طریقله فوق العاده مشکلات ایله مقصدینه نائل اوله بیلیر .

علمی بر فائده سی کوره مدیکمز ایچون بو بابده کی مشکلاتی و چاره لری ایضاحدن صرف نظر ایدیوروز . خلاصه فرانسز سیستمده خصوصی وقف شکلی یوقدر . اوقاف مؤسسائی رسمی مؤسسات میاننده در .

آلمانیا

§ آلمانیا ده وقف رسمی دکل خصوصی بر مؤسسه در . تشکیلاتی و مراقبه سی حقوق عامه قواعدینه دکل حقوق مدنی و خصوصیه احکامنه تابعدر .

آلمان قانوننک بواساسی، برچوق واضع قانونلر طرفندن قبول اولنشدیر . فرانسه ده ده، محکمه لرک و شورای دولتک اجتهادی آلمان اساسندن الهام آلهرق، وقفه کیتدکجه متراید بروسعت ویرمکده در .

آلمان قانونی، هرکسک مالی استعمالده مطلق بر سر بسقی به مالک اولدینی جهتله اولویتله آنی خیره تخصیص ایدم بیلجه قاعده سنه استناداً هرکسه مالی وقف ایدم بیلیمک صلاحیتینی ویرمشدیر . شو قدرکه وقفک ملکته مضر و یا اخلاقی مخل اولماسی و یا خود بسبتون فائده منر

بر سر سرمایہ نك حبسنى استلزام ايتامسى ايجون حين تأسيسده ماذونيت اداره استحصال ايدلمسى اساسنى قبول ايتمشدر .

قانون مدنك ۸۰ نجى ماده سی موجبہ ، تأسيس اولنان وقف، مركز اداره سی آلمان اتحاديتہ داخل اولان دولتلردن هانكيسنك اراضيسى داخلندہ ايسہ اودولتك ؛ هيچ برينك اراضيسى داخلندہ بولمدينى تقديرده بوندى سرات مجاستنك ماذونيتى ايله شخصيت حقوقيه اکتساب ايدمبيلير .

وهله اولادہ آلمان اساسى ايله فرانسه اساسى آرسندہ نتيجه اعتباريله بويوك برفرق اولمدينى ظن اولنور فقط حقيقتده ايكي اصول آرسندہ چوق مهم فرق وارددر . آلمانايادہ ماذونيتك استحصالى ايجون واقف طرفدن حال حياتندہ وقفك فعلاً تأسيس ايدلمسى شرط دكلدر . ثانياً فرانسه ده اولدينى كى وقفك مملكتك پك عمومى منفعتلرينك قطعى ايجون تأسيس اولنسى لازم اوليوب بسبتون فائده سز ويا منفعت اجتماعيه ايجون تہلكلى اوليان هروقفہ مساعدہ اولنق لازمدر .

معافيه آلمان حكومتلى ماذونيت ويركن واقفك محتاج اولان اوزاق ويقين اقربالرينى نظر دقتده بولندير مقدمه در .

ازجمله حكومت، برابن دارالفنونہ تخصيص ايدلمش بعض اوقافہ مساعدہ ايجون اول امرده دارالفنونك واقفك ورثہ سنہ سنوى برايراد تخصيصى درعہدہ ايتمىنى شرط ايتمشدر . حكومتدن ابتداء ماذونيت استحصال ايدلمسى لزومى ، بعض وقفلك تأسسنہ مانع اولمبيلير . حكومتك معين بر زماندہ تعقيب ايتديكى سياست ايجابى ويا ديكر مہرہانكى برملاحظہ تابع اوله رق، تأسيسى آرزو اولنان بروقفہ مساعدہ ويرمامسى محتملدر . اسويچرہ قانونى بو ملاحظاتہ بناءً ديكر بر اصول تأسيس قبول ايديبور .

اسويچرہ

اسويچرہ قانونى اصحاب خيرك تشبثلرينى حكومتك ، ماذونيت اعطاسندن امتناع صورتيله عقيم براقاماسى فايہ سيلدہ ادارى ماذونيت اصولانى خذف ايدمرك آلك يرينه اعلان اساسى قبول ايتمشدر .

قانون مدنك ۸۱ نجى ماده سی موجبہ وقفہ ، تجارت سجلہ قيد اولنور . بوقيددہ وقفك مقصدى ونہ صورتہ اداره اولنہ جنى وادارہ مقامك كيملردن عبارت اولدينى

تصریح ایدملیدر . اشو قیودات اساساً وقفیه ده موجود دکل ایسه تفتیش مقامی وقفیه شرائطی بونقطه لرده ا کمال ایدوب تعلیماتی موجبجه قید یاپیلیر .

اعلان ، حکومت نامه وقفی مراقبه یه مأمور اولانلرک وظیفه لرینی تسهیل ووافقک شرائطنه تمایله رهایت حکومتجه تأمین اولنه بیللمک ایچون لازم عد اولنمشدر .

اسویچره قانون مدنیسی عائله نك ودانلرک حقوقي ده دوشنمشدر . واقفک آنلرک حقوقی اضرار ایدمک برشکلده وقف یا پاماسنه مساعده ایتامشدر . قانونه کوره وقف واقفک وارثلری ایله داینلرینه نظراً بر تبرعدر . وارثی بولسان واقف آنجق قانوناً تبرع ایدمیلدیکی مقدار اموالی وقف ایدمیلوب وارثلرک محفوظ اولان حصه لرینه تجاوز ایدمزر .

کذلک مستغرق دیون کیسه مانی هبه ایدمک داینلرینی اضرار ایدمیلدیکی کی وقف ایله ده آنلری اضرار ایدمزر .

§ اسویچره ده وقف آنجق رسمی برسنده ویاخود وصیت طریقله یاییلمق لازمدر . وصیت ده رسمی اولمق لازم ایسه ده حرب کی احوال مجبره نك تحت تأثیرنده ایکی شاهد حضورنده یاپیلاییلیر .

انگلتره

§ انگلتره ده متوسط برشکل تحدید قبول اولنمشدر .

قانون وقفک جائز اولدینی احوالی عمومی بر صورتده تعیین ایتمکده در . Charities دینیلان امور خیریه ایچون وقف مطلق بر صورتده میجدر . هیچ بر مآذونیت استحصاله وسائر کوتا مراسم ایفا ایدلمسینه متوقف دکدر . وقف ، تأسیسی ایله برابر شخصیت حکمییه احراز ایدر .

امور خیریه دن بشقه غایه وایشلر ایچون ایسه وقف یاییلمق صحیح دکدر .

انگلز محکمه لرینک Charities . وردکری معنایه کوره حیاته اولانلرک استفاده سی

ایچون یاییلان اوقاف معتبردر . حق حیواناتک استفاده سی ایچون ده وقف جائزدر .

فقط معین شرائط داخنده دعوت و قبول اولنه جق محدود اشخاصک استفاده سنه

مخصوص برقونسر کی عموم ایچون یاییلمیان تأسیسات Charities عد اولنماشدر .

دیگر طرفدن اولولرک منفعتنه خدمت Charties عد اولنمادیغندن آنلرک روحنه اتخاف

اولمق اوزره آیین اجرایی ایچون یاییلان وقف معتبر عد اولنمیور .

امور خیریه دن بشقه جهته وقف باقی ایستیانلر جمعیت تشکیل ایدرلر واشبو جمعیه
وقف ایتک ایستدکری سرمایہ بی شرط ایله هبه ایدرلر . ویا اولومه اضافله مقاصد
مذکورہ ایچوره وقف باقی ایستیان کیسه مالی وفاتندن صکره تشکیل اولنه حق جمعیه
وصیت ایدرک اجرایی ایچون ده برتنفید مأموری تعیین ایدر .

.*

۹

وقفك اداره سی

§ برمالك حسن اداره سنده برحقو علاقہ دارلر بولندینی صورتده ، یکی حقوق
بری اموال مذکورہ بی اداره دیگرده اداره مأمور اولانلره نظارت ایتک اوزره
ایکی مختلف مقامك موجودیتی لازم عد ایتکده در . زیرا نظارتلر بر اداره ده سوء استعمال
احتمالی جوقدر .

شرکتلر و جمعیتلر ده اداره مأمور اولان مقام یاننده نظارت مأمور اوله رق قانون ایله
احداث اولان مقامك یعنی مجلس اداره مأمور اولان هیئت عمومیه لک صورت
تشکیل ونه شکلده ایقای وظیفه ایتدکری ایضاح مقاله مزک موضوعی خارجنده در .
بالکز خاطر لایق ایسترم که صاحب لری بولان ویسایان اموالک اداره سته نظارت ایچون اصلا
حکومت مأموری مداخله ایتمز .

وقفلر ده هر درلو سوء استعماللره مانع اولق ایچون اداره و نظارت مقاملرینک
تأسیسده ضرورت واردر . آنجق وقفلر ده مال صاحبی معین اولمادیق و واقف دخی
نظارت ایچون بر حیاة بولمادیق ایچون خصوصی ماهیتده بر شکل مراقبه تأسیس اولنه ماز .
بوراده بالعکس هیئت اجتماعی بی تمیل ایدن مأمورینک مراقبه سی لازم و ضرریدر .

§ وقفك اداره مأمورلری ابتداء انتخاب و بعده نه شکلده انتخاب اولنه بیله جکری
تعیین صلاحیتی واقفه بر اقلق موافق اولور . زیر احق و قاء واقف مؤسسه بی وجود و یردیکندن ،
مؤسسه نك نظامنامه و شرائطی تعیین صلاحیتی حازدر . او ، آنجق تعیین ایتدیکی شرائط
داخلنده مالی برغایه بی تخصیص آرزو ایتشد .

دیگر طرفدن واقف حیاتنده وقف یا پیورسه ، تشکیل ایده جکی مؤسسه بی بالذات

کنندیسنگ ویا اعتماد ایتدیکی بعض ذواتک روح ویره جکی قناعتندہ در۔ وا کثریاده اصابت ایدرہ۔ کندیسندن اداره مأمورلری تعین صلاحی سلب اولنور ایسه بشقه صورتله ایشک اداره اولنه میه جفی ملاحظاننده بولسانلرک وقفدن صرف نظر ایتلمی احتمالی واردر۔ کذلک برکیمسه یالکیز عقلنه کلان بر طرزده انتخاب اولنان هیئت اداره نک دها بیطرف ودها اقتدارلی ذواتدن تشکیل ایدیله بیله جکی قناعتندہ اولوب حکومتجه یاسیله جق انتخابک عین اقتدار واهلیتده اداره مأمورلری تأمین ایدمه میه جکی احتمالی دریش ایتکده ایسه ، بوخصوصده کی شرائط وقفک معتبر اولماسی حالنده کذلک وقفدن صرف نظر ایدمه بیلیر ، حالبوکه فقره سالفده ایضاح اولندیفی اوزره ممکن مرتبه وقفی تشویق ایتک لازمدر۔ وقفک شو ویا بوذات طرفندن اداره ایدلمسندن ، منفعت عمومیہ متأثر اولدجه ، مملکت ایچون برضرر دخی یوقدر۔

آلمان قانون مدنیسی ۸۵ نجی ، اسویجره قانون مدنیسی ۸۳ نجی ماده سنده وقفک شرائط وقف داخاندہ اداره اولنه جفی تصریح ایتمشدر۔

۱۰

وقفک مراقبہ سی

§ وقفک مراقبہ سنہ مأمور اولان کیمسه لری تعیننده واقف سربست براقبله ماز۔ زیرا واقفک بوتون ایستدیکی مالک ائی برشکلده اداره سیدر۔ بونک ایچون کندیسنی لزوم کوربور ایسه خصوصی نظارت مقاملری ده تأیس ایدمه بیلیر۔ فقط بتون بوآرزولرینک اسعاف اولتوب اولمندیفی ، سوء استعمال ایدیلوب ایدیلدیکی ، نظارت ایچون تعین ایتدیکی کیمسه لرک اداره مأمورلری ایله بالاتفاق وقفی بسبتون مقصد وضعی خارجنده اداره ایدوب ایتدیکی تعین ایچون دولنک کندینه تابع اولان مأمورین واسطه سیله وقفی تفتیش ایتسی لازمدر۔ دیگر طرفدن فقره سالفده ایضاح ایتدیکم وجهله وقف مملکتہ فائده لی بولمق شرطیله باقی قاله بیلور۔ وقفک تهلکلی ویا فائده سز بر مؤسسہ حالنده قالوب قالمندیفی تدقیق وتحقیق وظیفه سی ده حالیه منفعت عمومیہ تمثیل ایدن دولته عائد بولمق لازمدر۔ مملکت تمزده ده بر چوق تجربه لردن صوکره پادشاهلرک اوقافی اونلرک نامنه بالوکاله ؛

وحكومته كوريلان لزومه بى ضبط اولان (اوقاف مضبوطه) يى دوشريدن دوشري يه اداره ومستنا وملحق وديكر بالمله اوقافه نظارت ايتك اوزره بر اوقاف نظارتى تشكيل اولمشدر .

آلمانيا واسويچره قانونلى اوقافى تفتيشه صلاحيتدار اولان مقامى تعيين ايتيوب بو وظيفهك هانكى مقام طرفدن ايفا ايديه جكنى تعيين خصوصى داخل اتحاد اولان حكومتله براقشدر .

انگلترده ايسه Commissioner of chariti نامى ويريلان مراقبه قوميسيونى بوتون اوقافى نظارت متبايه آلتده بولديرر .

۱۱

مختلف مراقبه شكللى

اوقافى مراقبه ايچون ايكي شكل واردر .

برنجيسى حكومتك ، اوقافى بوتون فعاليتى مدتجه دائمى بر شكلمه تفتيش ومراقبه ايتمى اصوليدر . تفتيش مقامى ، هر نه وقت سوء استعمال ، منفعت عموميه ايچون تهلكه كوررسه مداخله ايدره وبوكا دوشريدن دوشري يه مراقبه شكلى ديرلر .

ايكنجيسى بالواسطه مراقبه شكليدر . بوشكلمه اوقاف دائمى بر تفتيشه تابع دكلدر . آنجق اول امرده وقفى تاسيس ايچون حكومتدن مأذونيت آلىق لازمدر . حكومت وقف تاسيسنه ايدى اوله رق مساعده ايتيوب موقت بر زمان ايچون مساعده ويرر ومأذونيت ويرر كن وقفك مملكت ايچون فائدهلى بولمسنه وتهلكلى شرطلى محتوى بولنماسنه دقت ايدر . بو مدت طرفنده امور وقفه بشقه هيچ بر صورتله مداخله ايتمز ؛ وقف تام بر سربستى داخلنده اداره اولنور . مدت مذ كورهك مرورنده ، وقفك مملكته فائدهلى اولدينى تحقيق ايدرسه ، مأذونيتى تجديد اولنور . بالعكس فائده سزالكى ويا تهلكسى ملحوظ كوريلورسه مأذونيتى تجديد اولنماز .

ديكر طرفدن قانون شرائط وقفى تعينده واقفه حریت كامله ويرماز . او آنجق قانونك چيزيكى حدود داخلنده واشكالدن برينه موافق اوله رق شرائط وقفى تعيين مجبور يئندهدر .

اگر وقف، بر شرائطه موافق بولنماز ویا وقفیه ایله معین بولنان شرائط خارجنده اداره اولنورسه حکومت وقفی اداره ایدنلری شرائط معینه رعایت ایتدیرمک اوزره مداخله ایدر.

§ جنورهده بویککنجی شکل مراقبه اصولی موجودایدی. ۲۴ مایس ۱۸۴۷ تاریخلی جنوره قانون اساسیمی بالجه اوقافک موقت زمان ایچون آله بیله جک مأذونیت رسمیه ایله تشکیل اولنه بیلمسی قاعده سی وضع ایتشدیر (ماده: ۱۴۲).

۲۲ آغستوس ۱۸۴۹ تاریخند وقف حقنده نشر اولنان برقانونده ۱۴ نجی ماده سنده هروقفک اوتوز سنهده برکره مأذونیتنی تجدیدایتمسی اساسی وضع ایدیور. شرائط وقفه رعایت ایدلکجه بومدت ظرفنده وقف هیچ برمراقبه یه تابع دکلدیر.

مذکور ۱۸۴۹ قانونی موجبجه بویوک مجلس طرفندن مأذونیت ویریله بیله جک اوقاف ایچون، واقف، حربت کامله دائره سنده شرائط تعیین ایده میوب قانونک بوبابده وضع ایتدیکی تحدیدات داخلنده حرکت ایتمه کجه مجبوردر. تعیر آخرله واقف، وقفیه ده بوشرائطه مخالف احکام وضع ایده مز.

ازجهله وقفی اداره یه مأمور اولانلر آنجق بش سنه ایچون انتخاب اولنه بیلوب یالکیز تکرار انتخابلری جائزدر. بناء علیه تولیت اولاددن اولاده شرط اولنه ماز.

اداره مأمورلرینک (متولی) وقفندن استفاده حتی اولان کیمسه لر ویا شورای دولت ویا اداره مأمورمملکت ایچون قانون اساسی ایله متشکل مجلسلردن بری طرفندن انتخاب اولنه بیلمسی مشروط اوله بیلیر بشقه شکله متولینک تعیین اولنه بیلمسی اساسی واقف شرط ایده مز. كذلك وقف سرمایه سنک مجلس مذکورنک نظارتی آلتنده اداره اولنمی و جنوره قانطونی داخلنده نمالندیرلمسی و خارجده نمالندیریله بیلمک ایچون ده شورای دولتک مأذونیت مخصوصه سنک استحصال اولنمی شرطدر.

§ اشبو اصول وهله اولاده غایت جاذبدر. معقول کورونور. فقط تأمل اولنورسه محذورلری نظردقی جلب ایدر. خصوصی اوقاف اساسی موجود اولان دیگر هیچ بر مملکتده قبول اولنماشدر.

فی الحقیقه اوقافک ابدی قالمسینه مساعده اولنیه رقی یالکیز موقت بر مدت ایچون موجودیتنه مساعده اولنور ایسه، برچوق مصارف وفداکارلقی ایله تأسیس ایدلمش اولان بروقفک قیصه بر زمان صوکره حکومتجه مأذونیتی تجدید اولنماق صورتیه، فعالیتنه ختام

ویریه بیلیر . وقف مدتی نهایتده تجدید اولنه مامسی اندیشه سی ، اصحاب خیرک مهم و قفلر یایسنه مانع اوله بیلیر .

شرائط وقف دوعربدن دوعری به قانون ایله تعیین اولنه رق واقفه یوبابده سربسقی ویرلامسی حالنده ؛ اوشکل اداره به ، حکومتک انتخاب ایدم جکی اداره مجلسلرینه ، اعتماد ایدم میان و آنجق کندی لرینک دوشندکری طرزک الک معقول بر شکل اداره اولدیغنه قناعت ایدن اصحاب خیرک ، بو سیبله وقفدن صرف نظر ایتمسی جوق محتملدر . واقفک تعیین ایتمکی شرائط ، منفعت عمومیه بی اخلال ایدم جک ماهیتده دکل ایسه ، قبول ایدلیه رک وقفک تأسیسه قانونک مانع اولسی معناسددر .

بو ملاحظاته بناء کرک انکلتزده و کرک آلمانیا واسویجرده وقفک ابدی اولسی و بوتون فعالیتی مدتیجه قوای حکومتک مراقبه سنه تابع اولسی اساسلری قبول اولمشدر .

۱۲

اسویجرده مراقبه تابع اولطیانه اوقاف

§ اسویجره قانون مدنیسی عائله و عبادت و قفلرینه ده مساعده ایتمشدر . عائله وقفی واقفک اولاد و عیالک احتیاجاتی و عبادت و قفلری ایسه عمومک دینی احتیاجلرینی تطمین ایچون یایله بیلیر . اسویجره قانونی عائله و قفلرینی پک خصوصی ماهیتده بولدینی ؛ عبادت و قفلرنده ایسه حکومتک ملحوظ شدید مداخله فی نظر دفته آلدینی ایچون هرا یکسفی ده مراقبه مقامک تقیسنه غیر تابع عدا یتمشدر (ماده : ۸۷) .

شوقدر که بوکی و قفلرک ایلروده مملکت ایچون تهلکه تشکیل ایدم مامسی ایچون اتخاذ تدابیر ایتمک اوزره قانطونلره قانون ایله بو بابده تحدیدات وضع ایدم بیلیمک صلاحیتی ویرلشدر . از جمله بوکی اوقاف ایچون تخصیص اولنه بیله جک سرماییه نک مقداری قانطونلر طرفندن تجدید اولنه بیلیر .

قانون مدنی تدقیق قومیسونی بوماده بی طی ایتمدیکنندن لایحه به کوره تور کیاده مراقبه به تابع اولمیان و قفلر تأسیسی ممکن دکلدر . [۱]

..

[۱] بویوک ملت مجلسی عدلیه انجمنی قطعی لایحه به اسویجره قانونک مارالذکر ماده سنی ده

تفتیش مقامی

«اوقافی تفتیش صلاحیت هانکی مقامه ویرلمک مناسب اولور ؟

مختلف مأمورلرک بووظیفه ایله توظیف ایدلمسی ممکندر :

مجالس عمومیه ، حکومت ، مأمورین ادارهیه ، محاکمه بووظیفه‌نک تودیع اولمسی واردخاطر اولدینی کی واقفه بومأمورلردن برنی ترجیح صلاحیتنی ویرمکده خاطره کلیر .
§ واقفک تفتیش مقامی انتخابده کی سربستیمسی قبول اوله‌ماز . چونکه بوضورتده اوقافه نظارت ایچون عمومی برشکل تأسیس ایده‌مز . انتظامسرلنی موجب اولور .

محکمه‌لرده اوقافه نظارت صلاحیتنی ویرمک موافق اوله‌ماز . چونکه محکمه‌لرک اساس وظائفی اختلاف و منارعه‌نک حایدرد . اداری تشکیلاته مالک اولمقلرندن بوتون اوقافی متممادی برشکلده تحت نظارتده بولندیره‌مزلر . دیگر طرفدن چوق کره تفتیش مقامی ایله موافق اداره ایدن مجالس آره‌سندده اختلافلر ظهور ایدر . بواختلافلرک محکمه‌لر طرفندن عادلانه و بیطرفانه حل اولانه‌بیلیمسی ایچون کنیدیلرینک اولجه بوبابده مداخله ایله رأیلرینی اظهار ایتاماش اولملری لازمدر .

وقفک ، حکومت یعنی بزده ، جمهوریتیه قدر اولدینی کی ، دوعربدن دوعربی به ملت مجلسنه قارشی مسئول بروکیل طرفندن تفتیشی شکلی ایله بلدییه ، ولایت مجلس عمومیلری ، شورای دوات و یاخود قانونک تعیین ایتدیکی اداره مأمورلردن بری طرفندن تفتیش اساسی قبول مجبوریدر .

پارس حقوق فاکولته‌سی حقوق مدنییه مدرسی متوفی ساله‌ی بر راپورنده تفتیش صلاحیتک شورای دولته و یا مجالس عمومیه ویرلمسندده بویوک محذورلر کورمکده‌در .
(ساله‌ی) . کوره شورای دولت مرکزی تشکیلاته مالک اولدیفندن مملکتک اقسام مختلفه‌سندده بولنان اوقافی ، جدی برشکلده تفتیش ایده‌مز ، آنلرک فائده‌لرینی ، تشکیلاتک احتیاجات محلییه توفیقی ایچون وقفیه‌ده ایجاب ایدن تعدیلاتی لایقيله تقدیر ایده‌مز .

علاوه ایتشدردر . آنجق بو بابده برکونا تحدیدات وضع ایدیلوب « حقوق عامه احکامی محفوظ » اولدینی بیان اولمشدر . بناء علیه حکومت بالاخره اداری قانونلر ایله ولزوم حاصل اولدجه تحدیدات وضع ایده‌بیله‌جکدر .

محلى مجالس عموميه لرېنك تشكىلاتى ايسه دائما سىياسى جريانلره كوره متحول اولديغندن بو اصول، سياست محليه ايجابى فائدهلى بر وقفك بوزولسنى ويا فائده سز بر وقفك ادامه سنى ايجاب ايدم بيلير. اوقاف ايسه ابدى اولديغندن سياسته كوره متحول بولتماق لازمدر.

ساله اوقافك تفتيشي ايجون هر ولايتده مستقل بر شوراي اوقاف تشكىل ايدلسنى مطالعه سنده در. هر ولايتده كى شوراي اوقاف اوولايت وقفلىرى تفتيش ايتليدر. شوراي اوقاف اعضا لرېنك ايسه دوغرىدو غرى به قانون ايله تعيين ايدلسى ايجاب ايدر. موسى ايله انكلتره ده كى Commissioners of charity ديتلان تفتيش مقامك تشكىلاتندن ملهم اوله رق شوراي اوقافك محلى محكمه سى رئيسى ومدعى عمومى سى، دفتر دارى، ولايت مجلس عمومى اعضا لرندن برى، آووئر وكاتب عدل لر مجلسى طرفندن منتخب برر اعضا دن متشكل اولسنى رايئنده بولمقده در. هر حالده اعضا تعيينده نه واقف ونه ده وقفى اداره ايدن متوليلرونه ده حكومت حائز راي اولما مليدر.

§ آلمانىاده قانون مدنى، تفتيش مقامى تعيين ايتديكندن بو مقام هيئت متحده يه داخل حكومتلك خصوصى قانونلر يله تعيين ايدلمشدر.

۱- ويچره قانون مدنى ۸۴ نجى ماده سنده وقفى، غايه سنه كوره تابع اولديقى حقوق عامه جماعت لرېنك تفتيشنه تابع طوتمشدر. يعنى وقف اكر حكومات متحده يه تابع ايسه حكومت متحده نك، قانطونه تابع ايسه قانطونك، شهره تابع ايسه اولدييه نك تفتيشنه تابع در. فقط قانطونلرك، شهرلرك هانكى مأمورلرى واسطه سيله وقفى تفتيش ايتسى لازم كلديكنى بيان ايتميرك بو جهتي قوانين مخصوصه سنه تابع طوتمشدر.

•

•

۱۴

تفتيش مقامك وظيفه سى

§ دولت وقفى ايكي سبيله تفتيشده بولندير مليدر. برنجيسى مقصد واقف دائره سنده وقفك حسن اداره ايدلسنى تأمين ايجون؛ ديكرى ده بو اداره نك مملكت ايجون فائدهلى اولسنى صرف غيرت ايدمرك فائدهلى اوليوب تهلكى اولانلرى خذف ايجون.

شوالده تفتیش مقامی برنجی وظیفه سی اعتباریله واقفی تمثیل ایدر . وقفك شرائط وقف داخلنده اداره ایدیلوب ایدلمدیکنی تحقیق ایدر . وقف وصیت صورتیله یا بئش ایسه وارثلردن وقف ایدلمش اولان مالی طلب ایدمرك وایجاب ایدن سائر تشبثانده بولنه رق وقفی تأسیس ایتدیرر .

مراقبه مقامنك ، وقفی اداره ایدن متولیلرك شرائط وقفه رعایت ایدوب ایتدکلرینی نه شکله تدقیق ایتسی لازم کله جگنی قانون ایله تعیین چوق مشکدر . تفتیشك شکلی حال ووضعیته تابع اولمق ضروریدر . وقفك شموله ، واقفك مقصد وشرائطنه کوره تحول ایتك طبعیدر . اشکال تفتیشی تعیین ایدمرك برقانون هر درلو احتمالاری دوشونه ماز . بناء علیه اشکال تفتیشی تعیین ایدن قانون تفتیش مقامنه یا هراحتاله قارشو پك فضله صلاحیت ویرمرك ویا وقفك امورینی قاریشیق برحاله کتیرمامك ایچون پك آز ویرمركدر . بوملاحظیه بناءً اسویچره و آلمان قانون مدنیلری تفتیش مقامنك ، مقصد وشرائط واقفه رعایت ایدیلوب ایدلمدیکی . نه شکله تحقیق ایدمرك جکی تعییندن اجتناب ایتشدیر .

بومقام ، اشبو وظیفه سنده واقفی تمثیل ایتدیکی ایچون ، جمعیتلرده کی هیئت عمومیه نك حائز اولدینی بالجه صلاحیت حائزدر . اداره مقامنك وقفك صورت اداره سی حقنده هر سنه ویرمرك جکی راپورلری تدقیق و سرمایه نك نه شکله و نزلردم قوللانلیدینی و بودجه سی تحقیق ایدر و آنجق لزومنده شاهد استماع و مفتش کوندرمرك محلده کشف و تدقیق ائتمه بولمق صلاحیتی ده مسلمدر .

§ مراقبه مقامنك قاعده اوله رق وقفی اداره ایچون متولی تعییننه صلاحیتی یوقدر . متولی واقفك تعیین ایتدیکی شرائطه توفیقاً تعیین اولنور . انجق متولی واقف طرفدن تعیین اولمندیفی ووقفیه ده نه شکله تعیین اوله جنی ده مصرح بولمندیفی صورتده تفتیش مقامی طرفدن انتخاب ایدلمسی ضروریدر .

§ مراقبه قومیسوینك دیگر مهم وظیفه سی وقفی اداره دن مجزی ویا خیاتی تحقق ایدن مدیران وقفی (متولی) عزل و تبدیل ایتمکدر . حکومت لدی الحاجه بو مدیرلری عزل ایتك صلاحیت حائز اولمیدر . اساسات جاریده دخی مجزی ، خیاتی تحقق ایدن متوالیرك عزلی جائز عد اولنمشدر .

فی الحقیقه کورله شان ، آرتق واقفك ابتداء مقصودی اولان غایبی تأمین ایدمکیان

اوقافك ، اكثر يا متوليلرينك مجزى لى ، سوء استعماللرى نتيجه سي اوله رق بو وضعيته دوشدكارى محققدر .

تأسيس ايتديكى وقفه ، غيرتى ، فداكارلىق ايله حيات و برمش اولانلرك بيله بالاخره كنديلرينه كلان لايقدى ايجابى احيا ايتدكارى مؤسسه ي اولديرملرى امكان داخلنده در . بالخاصه كنديلرينك لايستل هما بفعل اولملرى وقفك فضا اداره ايدلمسنة ديكر بر سبب تشكيل ايدر . نهايت ، اسكى ايتدينى اداره اصوللرينى ، زمانك ايجابانه توفيق ايتمى بيلميان متوليلر وقفى مملكت ايجون مضر برحاله قوياييليرلر .

بو ملاحظه ايله ۱۸۴۹ جنوره وقف قانونى وقفك اداره هيئتلك يالكز بش سنه مدت ايجون انتخاب اولنه بيلمى لازم عد ايتمكده فقط تكرار انتخابلرينه جواز و برمكده در . شوقدر كه مراقبه مقامنه متولى ي عزل ايجون قطعى بر صلاحيت و بيله مز . چونكه بو تقديرده وقفك اداره سي حكومته دور ايدلمش اولور ، اوقاف خصوصيتنى غائب ايدرك رسمى بر مؤسسه اولور حكومته اعناده سزلق كوسترن اصحاب خيرك جسارتى قيريلير . بناء عليه اسباب عزل قانون ايله معين اولق لازم اولوب بوجهت مراقبه قوميسيونلك عدى تقدير و محاكمه لرينه براقيله ماز .

ديكر طرفدن مراقبه قوميسيونى متولى ي قانونى سبيلر موجود اولسه بيله ، دوغريدن دوغرى به عزله صلاحيتدار اوله مامق و آنجق انهارلى اوزرينه مراقبه قوميسيونلرينك ربط ايديله چكى و كالت طرفدن تحت قراره آلتق لازم كاير . و اكر هنلك قانوناً معين اولمش اولان اسباب خارجنده اولدينى متولى طرفدن ادعا اولنورسه كنديسك محكمه به مراجعه عزلى حكمه سز عد ايتديرمك صلاحيت ده تسليم اولمليدر .

قانونك عزل ايجون معين ايديله چكى اسباب ، وقفى شرائط وقفه غير موافق بر شكلده و واقفك غايه سنة مخالف اوله رق اداره ويا ائناى اداره ده يك آغير بر قصور ويا وقفه خيانت اوله بيلير .

اكر شرائط وقف مقتضايى متولى لاحقك متولى سابقلر طرفدن انتخاب ايدلمى ويا امك اقربا و اوداستدن اولمى ايجاب ايتمكده ايسه عزل حالنده يكي متولى ده و كيل عايدى طرفدن انتخاب اولمليدر . زيرا عزل اولنان بر متوليدن خافى حسن انتخاب ايتمسه بالطبع انتظار اولنه ماز .

شرائط وقفك نصيبی

هرذی حیات ، یا سادق ، برچوق تحوالله معروضدر و دائماً تکامل ایدر . و نهایت اولور .

بو حیاتی قاعده دن وقفله مستثنا قالماز . بناء علیه حیاته قالمحق و قفكده زمانه كوره تکامل قاعده سنه تابع اولمسی ، تکامل ایدم مزسه اولمسی ضروریدر . شو حالده و قفك یا شامق ایستیان بر قانون اولك شرائط عصره دائماً مطابق قالمسی تأمین و بونك ایچون شرائط وقفده تعدیلات یا بیامسنه مساعده ایتك لارمدر .

§ وقفده ایکی درلو تعدیلات یا بلسی ممکندر . اولاً واقفك و قفك حین تأسیسنده تأمل ایتدیکی غایبی عصری بر حالده بولدیرمق ایچون و قفك تشکیلاتنده تعدیلات ضروریه . ثانیاً و قفك آرتق مقصد و غایبسنی تأمین ایدم مامسنه و یا خود واقفك غایه اتخاذ ایتدیکی شرائطك زمانه اصلاً اویمامسنه و یا مملکت ایچون تهلكه تشکیل ایتسنه مبنی بالکلیه خذفی و یا دیگر بر وقفه تبدیلی .

بو ایکی نوع تعدیلات آرمسنده حکماً چوق فرق بولمق طیبیدر . چونکه واقفك غایبسنی وقفیهك تعیین ایتدیکی شرائط اولیوب نتیجه اولدیقندن برنجی نوع تعدیلاتده مقصد واقفه رعایت اولنیور و حق اونی تأمین ایچون تعدیلات یا بیلور . دیگرنده ایسه غایه خذفی اولتمدهدر .

بو فقرده یا لکیز برنجی نوع تعدیلاتدن بحث ایدمك ایکنجیسنه عائد مطالعاتمزی فقره آیه ده بیان ایدمكجکز .

§ هیچ برهؤسنه بوقدرکه اتخاذ ایتدیکی غایبه واصل اولمق ایچون ، زمانك تبدیلی ایله شرائطی تبدیله مجبوری حس ایتسون . اوزون زمان یا شایان شرکتلرك ، جمعیتلرك صاحبلمری ده برابر یا شادیقندن بولم ، زمانه كوره ، ینه اسکی غایه لرینی تأمین ایچون ، شرائط اداره لرینی دائماً تبدیل ایدرلر . بالخاصه اجتماعی حیاته تکامللر چوق سرعتلیدر . انسانلرك اخلاقی ، اعتیادی ، تلقیلری متدایاً تحول ایتمکدهدر . بناء علیه وقف کی اجتماعی برغایه ایچون تشکیل ایدیلان مؤسسهك شرائطی زمانه توفیقه دهاییوک بر ضرورت واردر . واقف ، تأسیس ایتدیکی وقفك یا ننده یا شادیقندن ، کندیسق مقصدینی تأمین ایچون

زمانک استلزام ایتدیکی احوالی نظر دفته آله زق لازم اولان تعدیلاتی یاپاماز . بناءً علیه
واقفک ، غایه سی دها ابی تأمین ایدم جک یکی شرائطه رضاسی اصلدر .
واقفک وفاتندن صکره فعالیتیه کچن بروقفک ، شرائط معینه ایله غایه سی لایقیله تأمین
ایدمدیکی ویا بعض تعدیلات ایله غایه سنه دها مکمل بر صورتده واصل اوله جنی ویا شرائط
وقفک ، بالکلیه واقفک آرزوسنه مخالف نتیجه ویردیکی بالتجربه آ کلاشیلیر ایسه صرف
شرائط وقفه رعایت ایتک ایچون ، اساس غایه دن صرف نظر چوق معناسز اولور .
وقف منحصر آ اجتماعی فائده لرینه بناءً مشروع قلندیغندن ، واقفک تعیین ایتدیکی
شرائطک هیچ بر صورتده تبدیل ایدیله میه جکی وقفیه ده تصریح ایدلسه بیله واقفک
بو آرزوسی اسعافه امکان یوقدر .

بعض مثاللر : واقفک تعیین ایتدیکی شکلده اداره زمانک ایجاباتی چوق مصرفلی
اولورسه ، از جمله اداره سی اون کیشیلک یوکسک معاشلی مجلس اداره اعضالرینه مودوع
ایسه ، وقفک محافظه اموالی ایچون اداره لری اوچ کیشیلک بر مجلس اداره یه ویا یالکسز
بر مدیره حواله اولنه بیلیر . یا خود بر کیشینک اداره دن عاجز قالمسی حالنده مدیریاننده فی
بر مجلس تشکیل اولنه بیلیر . ویا یوزیاتاقلی بر خسته خانه تشکیل ایدلمش اولوب واردات بو
مصرفی تأمین ایدم من ایسه یاتاق مقدارینی آزالتمق قابلدیر . کذلک بر خسته خانه نک
معین بر شکلده اداره سی مشروط اولوب بالاخره ترقیات فیه اواصولک سقامتنی کوستیرسه
اداره نک شرائط جدیدیه توققی ضروری اولور .

§ شرائط وقفه تعدیلاته هانکی مقام قرار ویره بیله جکدر .

بو تعدیلاتک حقیقه لازم اولوب اولمدیغنی تقدیر ایچون مدیران وقف قطعی صلاحیت
حائز اولماق لازمدر . زیرا آنلرک منحصر آ کندی استفاده لرینی دوشنملری محتملدر . کذلک
بو تعدیلات ایچون قطعی قرار اتخاذه صلاحیتی مراقبه مقامنده ویریله من . زیر مدیران واقفک
بالتجربه فائده لی کوردکلری تشکیلاتی بوزمق ایچون چوق تأمل ایتک ضروریدر . بناءً علیه
هرایکی مقامک اتقاقی ایله تعدیلات مذکوریه قرار ویریله بیلیمک معقول اولور . آنجق
هرایکی مقام آرسنده بوخصوصه اختلاف واقع اولورسه صلاحیت قطعیله نک شورای
دولت کی بیطرف و اداره ایشلرنده صاحب اختصاص بر مجلسه ویرلمسی اک معقول بر
اصولدر .

§ اسویجره قانون مدنیسی موجبجه قاتونلره تابع اولان اوقاف ایچون قاتونلرک

بخصوصی حقنده تعیین ایدہ جکی صلاحیتدار مقام؛ اگر وقف حکومت متحدہ تابع ایسہ فہدہ رال مجلسی، تفتیش مقامنک تکلیفی اوزرینہ، وقفنک الہ یوکسک اداره مقامی استماع ایتدکدن صوکرہ، وقفنک مالارینی وقایہ ویاخود مقصد واقفی ادامہ ایچون قطعاً لازم ایسہ، وقفنک تشکیلاتی تعدیل ایدہ بیلیر.

قانون مدنی تدقیق قومیسینی، اسویجرہ قانونندہ فہدہ رال مجلسنہ عائد اولان صلاحیتی، ہیئت وکیلہ ویرمکدہ در.

مع مافیہ شارحلرک مطالعہ سنہ کورہ صلاحیتدار مقام مقصد وقفی ادامہ ویا اموال وقفی محافظہ ایچون ضروری اولان تعدیلاتی یا بقی مجبوریتندہ دکلدر. [۱] بوتعدیلاتنک یاپلاماسی نتیجہ سندہ مقصد وقف تماماً غائب اولہرق وقف، مملکت ایچون تمامیلہ فائدہ سز قالیرسہ ۸۸ نجی مادہ موجبہ کندنندن منفسخ اولور.

دیگر طرفدن بوتعدیلات تفتیش مقامنک تکلیفی اولمدقجہ یاپیلاماز. مکرکہ قانتونلرک قوانین مخصوصہ سی ایلہ وقف تشکیلاتی تعدیل صلاحیتی تفتیش مقامنہ ویرلش اولسون! [۲] بو حالده هیچ برتکلیف سبق ایتمسہ احتیاج اولقسزین تعدیلا یاپیلہ بیلیر.

..

۱۶

وقفنک تبدیلی وفسفی

§ اوقاف تأسیسی، سربست اولدینی مملکتلرده، ہیئت اجتماعیه ایچون تماماً فائدہ سز، مغایر اخلاق و مملکت ایچون تہلکلی اوقافکده یاپلماسی ممکندر. وابتداء غایت معقول بر مقصدلہ تأسیس ایدلش اولان بروقفده، زماننک واحوالنک ایجاباتی ایلہ بسبتون فائدہ سز، ویا اخلاق و انضباط عمومی تلقیلرینک تبدیلی نتیجہ سی، تہلکلی اولہ بیلیر.

مملکتتمزده ابتداء اوقاف تأسیساتنہ بلاقید و شرط ویرلش اولان مساعدہ دن نہ درجہ محذور تولد ایتدیکفی ایضاح ایتدم.

انکلتزمده منافع عمومیہ ایچون وقف تأسیسی مطلق بر صورتده جائز بولندیغندن

[۱] Curti-Forrer p. 73. note

[۲] " "

فعلیاتده بر جوق معناسز وقفلر یابیش ویا وقفله یك فائده‌لی اولارق یاییلان اوقاف و زمان ایله اخلاق و منافع عمومییه مغایر بر شکل آلمشدر. بو اوقافك غایه‌لرینی تبدیل ویا فسخ ضرورتی واردر.

Les Fondations en Angleterre عنوانیله انکلتره اوقافی ایچون یازدینی بردوقتورا نه‌زند. Jean Escarra، انکلترده موجود ته‌له‌لی و معناسز بر جوق وقفلری ذکر ایدیور. از جمله ققرايه بر قاج پاره توزیع ایدمك ایچون یاییلان وقفك بالاخره مملكت ایچون ایکی درلو ته‌له‌لی وجوده کتیردیکی کورولمشدر. بری اورادن پاره‌یی آلانلرك جوار میخانه‌لرینك مشتریلرینی چوغالتمسی دیکری‌ده دینجیلکه هرکی تشویق ایتسی. حکومت بوقفی ققرايه عیناً ییه‌جك توزیمی وقفه تبدیل مجبوریتده قالمشدر. کذلک ققرايه استادی تحصیلی ویرمك ایچون یاییلان وقف، اگر حکومتك رسمی مکتبلریله مملکتده یکنسق بر تحصیل یایدیرمق سیاسته مغایر ویا خود بروقفك غایه‌سی صرف سیاسی تحریکات اجراسته معطوف اولورسه وقفك فسخی، مملکت ایچون ضروری قالیر. § وقفی بستیون الفاایتمك آغیر بر معامله‌در. واقفك نامی تأییداً یایدینی مؤسسه‌یی ییقمق ایچون بوتدیر حقیقه ضروری اولمق وبشفه صورتله منافع عمومییه یی محافظه امکائی بولنماق لازمدر.

بناءً علیه اول امرده واقفك زمان ایله غایه‌سی تحقق ایدمه‌مامك ویا مملکت ایچون ته‌له‌لی عرض ایتمکه برابر اونك فائده‌لی وته‌له‌کسز دیکر بروقفه تبدیلی قابل اولوب بوده مقصد واقف ایله تام بر تضاد تشکیل ایتیورسه وقفی فسخ ایتیه‌رك ابقا ایتلیدر. واقفك هرشدن اول ارزوسی مملکت فائده‌لی اولمق، نامی ابدیاً مؤسسه‌یه اضافه ایتمك اولدیغندن بومقصدی ممکن مرتبه محافظه ایچون وقف دیکر بروقفه تبدیل اولنور. از جمله بر کیسه ورم، قانسر کی خسته‌لقلر ایچون قطعی برعلاج بولمق اوزره تدقیقات طیه‌ده بولمق غایه‌سی ایله وقف یابیش اولوبده بالاخره بو خسته‌لقلرك اوکی قطعاً آله‌رق واقفك غایه‌سی تماماً حاصل اولورسه ویا غیر ممکن اولدینی تحقق ایدرسه، وقف مذکورك غایه‌سی جمعیت‌بشریه‌یی کیرن دیکر بروخسته‌لق حقنده دیکر کونا تدقیقات طیه یایمق اوزره تبدیل اولمق لازمدر. کذلک بر صنعت ویا علمك اوکره تلسی ایچون مکتب وقف اولوب فقط طلبه بولنماسنه مبنی مکتب لزومسز قالیر ایسه یرینه احتیاج اولان دیکر محله مکتب یاییله‌رق وقفك غایه‌سی تبدیل اولتیلیدر.

خلاصه و افاقه غایبه‌سی عمومی بر معاونت اولوب فقط اولجه در پیش ابتدیی معاونتک فائده سزایی تحقق ایدرسه وقف بستیون فسخ اولمیه‌رق یا لک‌ز غایبه‌سی تبدیل اولمق لازمدر. آنجق مقصد و افاقه هر هانکی بر صورتله یقین بر مؤسسه وجوده کتیرمک امکان سزایی قارشوسنده وقفک فسخی ضروری قالیر. مثلاً هر سینه حکومتک سیاستنه مخالف متینغلر عقدی، اجتماعلر یا بیلیم‌سی، تظاهرات مختلفه ایچون یا بیلان بر وقف، بستیون خذف اولنه بیلیر.

ثانیاً وقفک غایبه‌سی تبدیل و یا بستیون فسخ معامله‌لری غندی و کفی اولمالیدیر. بو بایده واقف حقنده تأمینات لازمدر. بونک ایچون اسباب معین اولمق و بو اسبابی تعیین و تقدیر خصوصنده مختلف مقاملرک مداخله‌سی ایجاب ایدر.

بو صلاحیتک علنی، وجاهی بر اصول محاکمه‌یه توفیقاً دعوالری تدقیق ایدن محاکمه‌یه عائد بولمسی‌ک معقولیدر. فی الحقیقه، عاقدک آرزوسنی تفسیر، مقاوله‌ک معناسنی تعیین اخلاق و انتظام عامه تلقیلرینی تقدیر هر یرده وزمانده محاکم عادیه‌ک جمله صلاحیتدن عد اولمشدر.

شو قدر که بوبایده کافی بر تأمینات موجود اوله بیلیمک ایچون هر کسک محکمه‌یه مراجعت صلاحیتی تسلیم اولنه‌ماز. اولاً وقتی مملکت نامنه دائمی بر مراقبه‌یه تابع بولندیران تفتیش قومیسسیونک محکمه‌یه مراجعت صلاحیتی طبعیدر. دیگر طرفدن واقفک نامنی طاششیان و اسلافک آناری ایله افتخار ایدن نسلکده محکمه‌یه بالمراجعه غایبه‌سی تحویل ادعاسنه صلاحیتلری تسلیم اولنه‌بیلیر. فقط وقفک لزومسز تصدیع و تعجزلره معروض قالماسی ایچون وقفدن استفاده‌سی اولان هر هانکی بر شخصه محکمه‌یه مراجعت صلاحیتی ویرله‌ماز. چونکه فسخ و یا تبدیل غایبه آنجق منفعت عمومیه ملاحظه‌سیله یا بیله‌بیله جکندن منفعت عمومیه‌نی تمثیل ایتیانلرک مراجعت صلاحیتلری شایان قبول اولمالیدیر. وقفدن استفاده‌سی اولانلر تفتیش مقامنه مراجعتله اونی دعوایه تحریک ایده‌بیلیر.

§ اسویچره: قانون مدینک ۸۶ نجی ماده‌سی موجبجه واقفک وقتی حین تأسیسنده نظر دفته آلدینی غایبه و یا خود اوصاف و شرائط آرزوسنه آشکاری بر صورتده تطابق اتمیه‌جک شکله تبدیل ایتیش اولورسه صلاحیتدار مقام، و یا خود وقف حکومت متحده‌یه تابع ایه فده‌رال مجلسی، تفتیش مقامک تکلیفی اوزرینه، وقفک‌ک بویوک اداره مرجعی دیکله دکن صوکره وقفک غایبه‌سی تبدیل ایده‌بیلیر. مع مافیه حکومت تبدیله مجبور دکلدر.

حکومت وقفک غایه سی تبدیل ایتمز و یاخود وقفک سرمایه سنک تمامیه محو اولسی
و یاخود مقصدی حصوله کتیره میه جک درجه یه تنزیل کی بر سبیله غایه وقفی تبدیل ده ممکن
اولا زسه یعنی بو وقفک غایه سی ، فعلاً غیر قابل حصول اولور سه وقف کندیلکندن
منفسخ اولور . از جمله بر شهر داخلده اولو دفن ایتک ایچون وقف یاییلوب ، بالا آخره
شهر داخلنه هر هانکی بر سبیله اولو دفن منوع اولور سه و یاخود بر منبعدن بر شهره صو
اساله سی وقف ایدیلوب منبع تماماً قورور ایه غایه واقف آرتق قابل حصول اولمادیقندن
وقف کندیلکندن منفسخ اولور . (ماده : ۸۸)
دیگر طرفدن وقفک غایه سی غیر مشروع و یا مغایر اخلاق بر شکل آلیسه حاکمک

قرار یله فسخ اولور .

۸۹ نجی ماده موجبجه فسخ طلبی تفتیش مقامی ایله علاقه داراندن هر بری جانبندن
طلب اولنه بیلیر . مع مافیه علاقه دار تعبیری هر کس معنانه اولیوب فسخدن استفاده سی
اولانلر معنانه تفسیر اولنمیدر . [۱]

حقوق فاکولته سی اصول محاکمه حقوقیه مدرسی

مصطفی رشید

